

13.03x20.53	1	עמוד 29	ישראל היום - כותרת	18/12/2013	40190400-8
המרכז הבינתחומי הרצליה - 84260					

זלמן שובל

למה באמת מתכוון קרי?

ריקנים ערים, כמובן, לכל הסייגים האלה, אך הם גם מבינים שמעשית אין כל אפשרות להי גיע להסכם על סוגיות הליבה, ולכן הם מדברים לאחורנה על נוסחת הסכם שיקבע מראש איך ייראה ההסדר הסופי לכשיושג. שר החוץ האמריקני סבור שהפתרונות לסוגיות הליבה כבר ידור עים (מ"מתווה קלינטון" משנת 2000 או משיחות אנאפוליס ב-2008) ושלפיקך יהיה אפשר להסכים על "מסגרת בסיסית שתיתן מענה לכל סוגיות הליבה" ותקבע קווים למו"מ שיתקיים בהמשך. קרי שכה, כנראה, שהשטן הוא בפרטים הקטנים ושאינן ולא היתה הסכמה אמיתית לגבי הנושאים הרלוונטיים – לא פליטים, לא ירושלים והר הבית, לא הכרה ולא ביטחון. זאת ועוד, הסכם מסגרת מעין זה ממילא לא ימנע את חילוקי הדעות בין הצדדים. אדרבה, הוא יקצין אותם ובאופן מעשי יהפוך את המשך המו"מ במידה רבה לווירטואלי. האמריקנים רוצים לרתום את העגלה לפני הסוסים, אך נראה שלעגלה שהם מציעים חסרים הגלגלים. עקרונית, היה אפשר דווקא לחייב הס כמי ביניים, אך בלי לקבוע מסמרות לגבי ההסדר הסופי. "הסדרי ביניים" הם הגדרה כוללנית ומקיפה שיכלה לכוון בתוכה נושאים שונים, כולל פונקציונליים, כלכליים, ביטחוניים ואף טריטוריאליים. לא מן הנמנע שישראל, חרף עמדתה המוצהרת הנוכחית, עשויה להסכים לרעיון של הסדר ביניים בתנאים מסוימים, ולו כדי לא להודות בכישלון התהליך כולו. מה שברור הוא שישראל חייבת להתעקש, הן בהסדרי ביניים אפשריים והן בהסדר הקבע, אם יהיה, על סידורי ביטחון נרחבים וקבועים הן בשטחה של הישות הפלשתינית והן בבקעת הירדן, שהיא בבחינת מחסום גיאוגרפי וטופוגרפי בפני תוקפנות וחד תרנות מצד גורמים עוינים במרחב כולו. אמירתו של מר קרי כי "ישראל תהיה יותר בטוחה אם תשתלב במערכת ביטחון אזורית" (עם סוריה? עם עיראק?) נשמעת יותר מקצת הזויה, אם מעיפים מבט חטוף לעבר מה שמתרחש באזורנו מאיראן ועד תימן, מסוריה ועד אפריקה. קידום הסדר עם הפלשתינים הוא מטרה חשובה בפני עצמה, אך אין לכך קשר עם האימים הממשיים – לא רק על ישראל, אלא גם על השלום ועל היציבות בעולם שמסביב לנו.

המסקנה החד-משמעית של משחק הסימור ל ציה, שנערך לפני כמה שבועות בבית הספר לממשל במרכז הבינתחומי בהרצליה בנר שא הסכסוך הישראלי-פלשתיני, היתה שאין שום אפשרות להסכם מלא על סוף הסכסוך, וכי הסיכוי היחיד למניעת כישלון במו"מ הנוכחי הוא בהשגת הסכמי ביניים או הסכמים חלקיים. האם המציאות עומדת לחקות את מסקנות המשחק? מהתבטאויות שונות של מזכיר המדינה ג'ון קרי, וגם של הנשיא אובאמה, היה נרמה שזו אכן גם דעתם של האמריקנים, אך הנה בסוף השבוע הודיע קרי שהכוונה היא להגיע עד אפריל הבא להסכם קבע. האם זו עדות לבלבול ולחוסר עקביות, או שמא הוא עוסק באקרובטיקה סמנטית כדי לרבע מעגלים ולרצות את הצדדים?

בסוף השבוע הודיע קרי שהכוונה היא להגיע עד אפריל להסכם קבע. האם זו עדות לבלבול ולחוסר עקביות, או שמא הוא עוסק באקרובטיקה סמנטית כדי לרבע מעגלים ולרצות את הצדדים?

באופן רשמי שלושת הגורמים המעורבים בתהליך – ישראל, הפלשתינים וארה"ב – מתנגדים להסכמים ארעיים או חלקיים, כל אחד מסיבותיו הוא: ישראל אינה מוכנה לעוד ויתורים לפלשתינים בלי שיסוכמו הנושאים העיקריים, וההתנגדות היא חריפה במיוחד בצד הימני של המפה הפוליטית אשר רואה בכל צעד, ולו חלקי, לקראת הדרישות הפלשתיניות, ערעור על חזון ארץ ישראל השלמה. ההתנגדות הפלשתינית נובעת מאותה סיבה, רק להפך: בהכירם את הפתגם הצרפתי "שום דבר אינו קבוע כמו הדברים הזמניים", הפלשתינים חוששים שכל מה שיוסכם בהסכם הביניים יהפוך לקבוע ויסתום את הגולל על המדינה הפלשתינית. אך הסיבה היסודית להתנגדות הפלשתינית נותרה, כמו תמיד, הרתיעה מכל אפשרות של הסדר, בין שקבוע ובין שזמני, שיחייב פשרות וויתורים מצידם, ולו בחלק מנושאי הליבה. האמרי